

Dosarul nr. 2r-195/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: V. Holban)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: N. Budăi, Iu. Cotruță, V. Mihaila)

DECIZIE

12 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Grechin Viorel,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ursan Iurie împotriva lui Grechin Viorel cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituit apelul declarat de Grechin Viorel ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen,

c o n s t a t ă:

La 21 august 2017 Ursan Iurie a depus cerere de chemare în judecată, concretizată ulterior, împotriva lui Grechin Viorel, solicitând încasarea sumei de 1.200 de Euro cu titlu de datorie, 370,96 de Euro cu titlu de dobândă de întârziere, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 28 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Ursan Iurie a fost parțial admisă. S-a încasat din contul lui Grechin Viorel în beneficiul lui Ursan Iurie suma de 1.200 de Euro cu titlu de datorie, 755,25 de lei taxa de stat, 310 lei cheltuieli pentru citarea pârâtului și 4.000 de lei cheltuieli de asistență juridică. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 07 septembrie 2020 Grechin Viorel a depus cerere de apel nemotivată și netimbrată, solicitând admiterea acesteia, casarea integrală a hotărârii din 28 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii, de asemenea, a solicitat scutirea de plata taxei de stat. Totodată, apelantul a indicat că după ce va recepționa hotărârea integrală a instanței de apel va prezenta apelul motivat.

Prin încheierea din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, a fost restituit apelul declarat de Grechin Viorel ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

La 17 februarie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Grechin Viorel a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului Grechin Viorel a indicat că nu posedă cunoștințe în domeniul jurisprudenței și nu a avut de unde să cunoască dispozițiile art. 116 din Codul de procedură civilă, nu a știut de existența litigiului dat, nu a fost înștiințat în mod legal, și nici nu a recepționat hotărârea primei instanțe pentru a se expune referitor la legalitatea și temeinicia acesteia.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei nu atestă date când încheierea din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost recepționată de către Grechin Viorel.

Totodată, în cererea de recurs Grechin Viorel a menționat că încheierea din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a recepționat-o la 08 februarie 2021.

Astfel, recursul declarat la 17 februarie 2021, este în termen.

La 01 martie 2021 în adresa lui Iurie Ursan a fost expediată copia recursului declarat de Grechin Viorel, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d. 172), însă intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Se reține că termenul de apel este un termen imperativ (obligatoriu), legal (prevăzut de lege) și absolut (categoric).

Potrivit art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 28 iulie 2020 a fost pronunțat dispozitivul hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 07 septembrie 2020 Grechin Viorel a depus cerere de apel nemotivată și netimbrată, solicitând admiterea acesteia, casarea integrală a hotărârii din 28 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii, de asemenea, a solicitat scutirea de plata taxei de stat, fără însă a cerere repunerea apelului în termen.

Prin încheierea din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, a fost restituit apelul declarat de Grechin Viorel ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

Verificând legalitatea încheierii instanței de apel, în raport cu motivele recursului și cadrul legal aplicabil speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel depusă de Grechin Viorel în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, deoarece cererea de apel a fost depusă peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, iar apelantul nu a solicitat repunerea cererii de apel în termen în conformitate cu art. 116 din Codul de procedură civilă.

Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 28 iulie 2020, pe când cererea de apel (nemotivată și netimbrată) a fost depusă de către Grechin Viorel abia la 07 septembrie 2020.

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. ***La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.*** Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

La caz se constată că deși apelul a fost depus de Grechin Viorel peste termenul legal de atac, totuși apelantul nu a solicitat repunerea în termen a apelului, printr-o cerere formulată în condițiile art. 116 din CPC, cu indicarea motivelor și prezentarea probelor întru confirmarea imposibilității depunerii apelului în termenul legal.

Or, repunerea în termenul de apel se face de către instanța de judecată doar în cazurile și în ordinea strict reglementată de art. 116 din CPC, care cert, expres și imperativ stipulează că repunerea în termen a actului de procedură poate fi efectuată doar *la cererea persoanei care o solicită și cu anexarea probelor ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului*.

Prin urmare, Grechin Viorel, contestând hotărârea primei instanțe peste termenul de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului, trebuiau să depună diligența și să întreprindă toate măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță prin depunerea unei cereri de repunere în termenul a apelului, cu anexarea probelor justificative care să confirme imposibilitatea depunerii cererii de apel în termenul de atac prevăzut de lege.

La acest capitol se rețin prevederile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care reglementează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Faptul că recurentul Grechin Viorel nu posedă cunoștințe în domeniul jurisprudenței și nu a avut de unde să cunoască dispozițiile art. 116 din Codul de procedură civilă, nu a știut de existența litigiului dat, nu a fost înștiințat în mod legal, precum și nici nu a recepționat hotărârea primei instanțe pentru a se expune referitor la legalitatea și temeinicia acesteia, nu constituie temei de repunere a apelului în termenul de atac, or, instanța de apel nu era în drept din oficiu să dispună acest fapt, fără ca apelantul să înainteze personal această solicitare.

Totodată, referitor la argumentul recurentului că nu posedă cunoștințe în domeniul jurisprudenței și nu a avut de unde să cunoască dispozițiile art. 116 din Codul de procedură civilă, Colegiul reține principiul „*nemo censetur ignorare legem*” care exprimă ideea că nimeni nu se poate apăra invocând ignoranța sau eroarea sa în drept. Un principiu juridic de bază spune că necunoașterea legii nu este o scuză care să poată fi folosită în apărarea unui cetățean (*ignorantia juris non excusat*). Se presupune așadar că un cetățean ar trebui să fie la curent cu toată legislația existentă.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, care statuează că statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

De aici se deduce că pentru a respecta o lege trebuie să îi cunoști prevederile, iar obligativitatea respectării supremației legii se răsfrânge și asupra cunoașterii legii.

Prin urmare, cunoașterea legii este obligatorie pentru a putea determina limitele în care legea ne permite să ne manifestăm.

Iar, potrivit art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 „Cu privire la actele normative”, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării.

Pentru ca principiul „*nimeni nu se poate apăra invocând necunoașterea legii*” să nu fie o simplă ficțiune, trebuie asigurate condițiile cunoașterii normei de drept. Astfel,

nomele juridice intră în vigoare la data aducerii lor la cunoștința publică. Cu alte cuvinte, ele sunt opozabile cetățenilor de la data publicării în Monitorul Oficial.

Date fiind cele relatate, Colegiul reține că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Ținând cont de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră drept întemeiată și legală încheierea din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Grechin Viorel.

Se menține încheierea din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ursan Iurie împotriva lui Grechin

Viorel cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Ala Cobăneanu

Dumitru Mardari

Mariana Pitic